

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.6.10
KOM(2011) 343 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Europos Sąjungos humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos politikos ir jos
įgyvendinimo 2010 m. metinė ataskaita**

{SEK(2011) 709 galutinis}

Europos Sąjunga yra viena didžiausių humanitarinės pagalbos teikėjų pasaulyje ir atlieka pagrindinį vaidmenį teikiant skubią pagalbą žmogaus sukeltų ir stichinių nelaimių aukoms. Ji taip pat puoselėja pagarbą tarptautinei humanitarinei teisei ir skatina jos laikytis.

Europos Komisija, visų pirma pasitelkdama Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinį direktoratą (ECHO GD), siekia išsaugoti ir išlaikyti gyvybę, taip pat aplinką ir nuosavybę, užkirsti kelią žmogaus kančioms ir jas palengvinti, taip pat apsaugoti gyventojų, nukentėjusių nuo stichinių ar žmogaus sukeltų nelaimių ES viduje ar už jos ribų, garbę ir orumą. Komisijos įgaliojimai apima humanitarinę pagalbą ir civilinę saugą – dvi pagrindines Europos Sąjungos priemones, kuriomis ji gali pasinaudoti greitai ir veiksmingai suteikdama pagalbą tiesiogiai nuo nelaimių nukentėjusiems asmenims.

ES humanitarinė pagalba, kuri skiriasi nuo ilgesnį laikotarpį teikiamos paramos vystymuisi ar užsienio politikos priemonių, yra grindžiama humanitariniais žmogiškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo principais. Šis įsipareigojimas teikti principais pagrįstą humanitarinę pagalbą įtvirtintas Lisabonos sutartimi.

Vykdydama humanitarinės pagalbos ir pilietinės saugos politiką Europos Sąjunga gali praktiškai parodyti savo įsipareigojimą remti pažeidžiamiausius gyventojus Sąjungos viduje ir už jos ribų, kai jiems reikia pagalbos. Taip padedama įgyvendinti vieną iš strateginių ES išorės veiksmų tikslų, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutartyje.

Humanitarinės pagalbos politikos svarbą įrodo tai, kad naujoje Komisijoje paskirtas narys, atsakingas už humanitarinę pagalbą ir krizių valdymą. Civilinės saugos mechanizmu, kuris kartu su humanitarine pagalba nuo 2010 m. vasario mėn. yra to paties generalinio direktorato atsakomybė, siekiama supaprastinti bendradarbiavimą vykdant civilinės saugos intervencijas įvykus didelėms nelaimėms, į kurias būtina greitai reaguoti.

Pasaulinės aplinkybės, kuriomis teikiama pagalba

Daugelis dabartinių visam pasauliui svarbių klausimų daro įtaką humanitarinių ir pilietinės saugos klausimų apimčiai ir pobūdžiui.

Besikeičiančios saugumo grėsmės. Nors po Šaltojo karo pabaigos tarp šalių kyla mažiau konfliktų, dažnesni tapo kitų rūšių konfliktai ir juos pasidarė sudėtingiau spręsti. Silpnų ir žlungančių valstybių skaičius auga ir dėl to prasidėjo ilgalaikis nestabilumas, smurtu pagrįstos krizės ir pilietiniai konfliktai visoje Pietų ir Vidurio Azijoje, Artimuosiuose Rytuose ir Afrikos žemyne.

Klimato kaita. Dar niekad žmogaus veikla taip nekenkė planetos aplinkai ir klimatui kaip dabar. Oro sąlygos pasaulyje kaip niekad ekstremalios – sausras, potvyniai, audros. Tikėtina, kad ateityje klimato kaita ne tik turės poveikį stichinių nelaimių dažnumui ir jų padarinių mastui, bet ir pakeis tokių nelaimių geografinį paplitimą. Daugelyje pasaulio regionų prieiga prie pagrindinių gamtinių išteklių, vandens ir žemės ūkio paskirties žemės tampa vis sudėtingesnė, todėl didėja įtampa ir klimato paskatintos migracijos mastas.

Pasaulio ekonomikos pokyčiai. Besivystančios šalys ir besiformuojančios ekonomikos šalys yra naujoji pasaulio augimo varomoji jėga. Apskaičiuota, kad iki 2020–2025 m. aštuonių didžiausių besiformuojančios ekonomikos šalių suvestinis BVP bus didesnis nei dabar G 8 (Didžiajam aštuonetui) priklausančių šalių. Nors dėl tokio augimo nuo skurdo išsigelbsti milijonai žmonių, vystymasis išlieka labai nevienodas, ir Tūkstantmečio vystymosi tikslai (TVT) daugeliui gyventojų tebėra nepasiekiami.

Didėjantis nevalstybinių subjektų vaidmuo. NVO visame pasaulyje tampa svarbiomis socialinėmis ir politinėmis jėgomis; privačiojo sektoriaus galia didėja ne tik tarptautinio verslo ir finansų srityje, bet ir sprendžiant visuomenei rūpimus klausimus, o diplomatinė tarnyba darbiui ir vykdomai politikai greitą emocinę įtaką daro pasaulinė žiniasklaida, pranešdama „karščiausias naujienas“.

Finansų krizė gali turėti įtakos ištekliais, skiriamiems reaguoti į nelaimės. Todėl gali dar labiau didėti Europos solidarumo poreikis ir teikiamos pagalbos ekonominio naudingumo ir veiksmingumo svarba.

Dėl minėtų priežasčių įgyvendinti humanitarinę pagalbą ir civilinę saugą darosi vis sudėtingiau ir sunkiau. Dėl dažnesnių ir intensyvesnių stichinių nelaimių įvyksta vis daugiau staigių humanitarinių krizių ir itin didelių nelaimių, kaip antai Haityje ir Pakistane 2010 m. įvykusios nelaimės. Per metus įvyko maždaug 373 stichinės nelaimės, per jas žuvo beveik 300 000 žmonių ir jos paveikė dar 207 mln. žmonių visame pasaulyje¹. Labiausiai nukentėjo Azija – jai teko 89 proc. visų aukų. 2010 m. įvyko bene daugiausia stichinių nelaimių per pastaruosius du dešimtmečius. Žmogaus sukeltos humanitarinės nelaimės vis dar dažniausiai įvyksta dėl vidinių pilietinių konfliktų, ir pilietinė visuomenė vis dažniau susiduria su smurtu ir kančiomis. Tokios rūšies konfliktai dažnai pasižymi tuo, kad kariaujančios šalys nepaiso tarptautinės humanitarinės teisės ir humanitarinių principų ir mažėja humanitarinė erdvė. Užtikrinti galimybę pasinaudoti humanitarine pagalba ir piliečių bei humanitarinių darbuotojų saugumą ir apsaugą darosi vis sudėtingiau.

Kitas būdingas bruožas – humanitarinės pagalbos scenoje daugėja dalyvių. Be tradicinių humanitarinių NVO ir tarptautinių humanitarinių organizacijų, vis didesnę vaidmenį atlieka privatūs fondai ir bendrovės; kai kuriose šalyse karinės pajėgos vykdo pusiau humanitarines operacijas, o kai kurios taikos palaikymo pajėgos turi apsaugos įgaliojimus, kurie tam tikrais atvejais gali turėti įtakos humanitarinei veiklai. Kai kuriuose regionuose vis svarbesnę tampa vyriausybės pagalba, teikiama kitoms vyriausybėms, arba karinių išteklių dislokavimas. Veikėjų gausa lemia įvairius motyvus, interesus ir praktiką. Darosi vis svarbiau dar kartą pabrėžti humanitarinius neutralumo ir nediskriminavimo principus.

ES humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos veikla 2010 m.

Per Komisiją (ECHO GD) ES teikė poreikiais pagrįstą ES humanitarinę pagalbą ir supaprastino Europos civilinės saugos pagalbos natūra teikimą.

ECHO GD įsikiša, kai (kur) įvyksta krizės ar stichinės nelaimės, ir padeda milijonams nukentėjusiųjų visame pasaulyje. 2010 m. ES reagavimui į naujas ir ilgalaikes krizes skyrė 1,115 mlrd. EUR, iš kurių:

¹ Šaltinis: CRED (www.cred.be).

- suteikta humanitarinė pagalba maždaug 151 mln. žmonių² 80-yje ES nepriklausančių šalių, iš kurių 39 šalys / teritorijos ECHO GD pradiname plane buvo įvardytos kaip išgyvenančios krizę;
- 28 krizėms ES viduje ir už jos ribų įveikti aktyvuotas civilinės saugos mechanizmas.

Pradinis 835 mln. EUR humanitarinės pagalbos biudžetas 2010 m. išaugo kelis kartus, siekiant reaguoti į tais metais įvykusias naujas krizes ir stichines nelaimes, visų pirma dvi itin dideles nelaimes Haityje ir Pakistane.

Humanitarinės pagalbos biudžetas padidintas panaudojus neatidėliotinos pagalbos rezervą, Europos plėtros fondo lėšas, skirtas humanitarinei pagalbai Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalims, ir perkėlus lėšas iš biudžeto eilučių į kitas išorės pagalbos priemones.

Iš visos 2010 m. suteiktos pagalbos apie 44 proc. skirta stichinėms nelaimėms, 41 proc. – ilgalaikėms krizėms, o 15 proc. *ad hoc* krizėms ir intervencijoms.

Stichinės nelaimės ir vėl padarė didelės žalos visame pasaulyje. Kad įveiktų tokio pobūdžio nelaimę, ECHO GD laikosi dvilypės strategijos:

- greitai reaguoti, suteikiant humanitarinę pagalbą ir supaprastinant bei koordinuojant civilinės saugos pagalbą, kurią, aktyvavus civilinės saugos mechanizmą, kitoms valstybėms (ES ar trečiosioms šalims) teikia ES valstybės narės ir šalys, savanoriškai dalyvaujančios taikant šį mechanizmą;
- būti pasirengus nelaimėms, nustatant geografines sritis ir gyventojus, galinčius labiausiai nukentėti nuo stichinių nelaimių, ir sukuriant konkrečias pasirengimo nelaimėms programas.

ECHO GD suteikė **humanitarinę pagalbą**, padėdamas įveikti toliau nurodytų nelaimių pasekmes:

- potvynius Benine, Burkina Faso, Bangladeše, Kolumbijoje ir Pakistane;
- žemės drebėjimus Čilėje, Indonezijoje ir Haityje;
- ciklonus Pietų Azijoje, Centrinėje Amerikoje ir Laose;
- sausras Afrikos Kyšulio regione, Sahelio regione, Bolivijoje ir Džibutyje;
- epidemijas Kongo Respublikoje, Haityje, Malavyje, Zimbabvėje ir Pietryčių Azijoje.
- Speciali parama taip pat suteikta Mongolijai, kuri nukentėjo nuo reiškinių, vadinamo *dzud*³, Bangladešui (graužikų sukelta krizė), Filipinams (El Niño), Gvatemalai, nukentėjusiai nuo kelių stichinių nelaimių (ugnikalnio išsiveržimo, tropinių liūčių, tropinio ciklono po didelės sausros 2009 m.), ir Tadžikistanui, nukentėjusiam nuo žemės drebėjimo, potvynių ir poliomielioto epidemijos.

Kalbant apie **žmogaus sukeltas krizes**, dėl tautų tarpusavio konfliktų Pietų Kirgizijoje 2010 m. birželio mėn. prireikė skubios intervencijos įvairiuose sektoriuose, įskaitant

² 151 mln., iš kurių 101 mln. skirta humanitarinė pagalba, 22 mln. – pagalba maistui ir 28 mln. – pasirengimo nelaimėms veikla.

³ Gamtos reiškinys, kylantis dėl nesibaigiančio gausaus sniego ir itin didelio šalčio, prieš kurį buvo sausa vasara.

prieglobstį, maistą ir medicinos pagalbą, teisinę konsultaciją ir apsaugą. Jemene pablogėjo politinė ir humanitarinė padėtis, visoje šalyje prasidėjus keliems atviriems konfliktams. Dėl nestabilios padėties Afrikos Kyšulyje, ypač Somalyje, daugėja žmonių, atvykstančių prie Jemeno krantų, ir kartu pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų. Kariuomenės operacijos, surengtos kilus krizei dėl 2009 m. Pakistano viduje perkeltų asmenų, paskatino naujus perkėlimus, todėl ECHO GD turėjo patenkinti maždaug trijų milijonų žmonių, kuriems beviltiškai reikėjo humanitarinės pagalbos, poreikius. Pasibaigus rinkimams, metų pabaigoje įvyko krizė Dramblio Kaulo Krante; ji paveikė ir kaimynines šalis.

Be šių krizių, Komisija turėjo suvaldyti kelias **ilgalaiques sudėtingas nelaimes**. Pavyzdžiui:

- Sudane, kur dėl padidėjusio nesaugumo, įskaitant dažną tikslingą humanitarinių veikėjų grobimą ir priekabiavimą prie jų, ir itin sudėtingos prieigos Darfure beveik visai neliko humanitarinės erdvės. Intervencijos iš esmės vykdomos tik stovyklose, kur kartu su partneriais dirbama labai nesaugiomis sąlygomis.
- Okupuotojoje Palestinos Teritorijoje, kur dėl bendrų blokados, prieigos ir judėjimo apribojimo padarinių ir okupacinio režimo Gazoje poveikio gyventojų padėtis yra labai sudėtinga ir yra didelis išorės humanitarinės pagalbos poreikis.
- Kongo Demokratinėje Respublikoje kovos, seksualinis smurtas ir gyventojų perkėlimas tęsėsi visus metus, nors kai kuriose šalies dalyse pastebėta, kad padėtis palaipsniui stabilizuojasi.

Nepaisant dažnesnių stichinių ir žmogaus sukeltų nelaimių ir sudėtingų nepaprastųjų padėčių per pastaruosius kelerius metus, taip pat nepaisant to, kad nesilaikyta humanitarinių principų ir humanitarinių darbuotojų saugumo ir apsaugos reikalavimų, taip pat būta atvejų, kai **humanitarinė padėtis pagerėjo**. Be abejo, yra viltį teikiančių ženklų, kad humanitarinės intervencijos pavyksta, kai finansavimas paskatina vystymąsi. 2010 m. taip buvo Šri Lankoje ir Filipinuose. Šri Lankoje humanitarinė situacija labai pagerėjo. Į savo kilmės vietą sugrįžo 75 proc. šalies viduje perkeltų asmenų, o likusieji tebegyvena juos priėmusiose šeimose ar stovyklose. Pagal skiriamą biudžetą ES tebėra viena didžiausių humanitarinės pagalbos teikėjų. Ji finansavo humanitarinį išminavimą, ir dėl finansuotų veiksmų šalies viduje perkeltiems asmenims buvo paprasčiau saugiai grįžti namo. Be to, didesnis dėmesys skirtas intervencijoms įvairiuose sektoriuose, įskaitant prieglobsčio, pragyvenimo ir pagalbos maistu sritis. Nerimą tebekelia saugumas, nes daugeliui sugrįžtančių šeimų vadovauja moterys. Galiausiai saugumo padėtis išliko stabili nuo konflikto pabaigos, ir, nors ECHO partneriai tebeturi ribotą prieigą, iš bendrų tendencijų matyti pagerėjimas. Filipinuose saugumo padėtis pradėjo gerėti, kai imta daryti pažangą šalims derantis dėl taikos ir kai Priešiškų veiksmų nutraukimo jungtinis koordinavimo komitetas ir Tarptautinių stebėtojų grupė, vadovaujami Malaizijos, pradėjo prižiūrėti paliaubas. ECHO GD toliau teikė paramą perkeltiems asmenims, tebegyvenantiems evakuacijos centruose, ir rėmė šalies viduje perkeltų asmenų sugrįžimo procesą. 2010 m. pabaigoje vis dar perkeltų asmenų skaičius neviršijo 25 000, ir tai patvirtino, kaip svarbu laipsniškai mažinti humanitarinę pagalbą ir pereiti prie ilgesnės trukmės priemonių.

Kalbant apie civilinę saugą, ES **pilietinės saugos mechanizmas** per metus buvo aktyvuotas 28 kartus (11 kartų ES viduje ir 17 kartų už jos ribų), siekiant sureaguoti, pavyzdžiui, į potvynius Pakistane, Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Juodkalnijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Benine, Tadžikistane ir Kolumbijoje; į žemės drebėjimą ir choleros epidemiją Haityje; į žemės drebėjimą Čilėje; išsiliejus naftai Meksikos įlankoje; į Vakarų Europoje siautusią vėtrą (Ksintija); į miškų gaisrus Prancūzijoje, Portugalijoje ir Izraelyje; į

sniegą Jungtinėje Karalystėje ir Nyderlanduose; į uraganus ir tropines liūtis Gvatemaloje ir Haityje ir galiausiai į cheminę avariją Vengrijoje, kai keli kaimai buvo apsemti raudonuoju šlamu iš vietos aliuminio gamyklos. Dirbti ES viduje ir už jos ribų buvo išsiųsti 48 ekspertai – iš viso 12 vertinimo ir koordinavimo misijų.

Parengiamaisiais veiksmais, susijusiais su ES greitojo reagavimo pajėgumais 2010 m. (Europos Parlamento iniciatyva, pradėta 2008 m., atnaujinta 2009 m. ir paskutinį kartą 2010 m.), parengti geri projektai ir remtas tolesnis vystymasis modulių srityje. Pagal šią programą sukurti ir parengti veikti keturi Europos greitojo reagavimo pajėgumai 2010-aisiais metais pirmą kartą panaudoti reaguojant į nelaimę, tiksliau, į Haitį po žemės drebėjimo nusiųstas pažangus medicinos punktas su chirurginiu ir vandens valymo skyriumi, į Lenkiją ir Moldovą dėl potvynių nusiųsti siurbimo didelio galingumo įranga moduliai, o į Haitį dėl choleros epidemijos išsiųsta techninės pagalbos ir paramos grupė.

2010 m. labai išaugo transporto operacijų skaičius (55, iš kurių 50 pasitelkiant tiesiogines dotacijas ir 5 – pagal bendrąją sutartį su transporto tarpininku).

2010 m. pradėta dabartinės civilinės saugos politikos peržiūra tebevykdoma.

Lentelėje pateikiami duomenys, kaip 2010 m. paskirstytos ES humanitarinei pagalbai ir civilinei saugai pagal poreikius skirtos lėšos pagal regionus (tūkstančiais eurų).

Regionas/šalis	Suma	%
Afrika	468 550	42%
Sudanas ir Čadas	169 000	
Centrinė Afrika	84 750	
Afrikos Kyšulys	96 000	
Vakarų Afrika	87 100	
Pietų Afrika, Indijos vandenynas	31 700	
Artimieji Rytai, Viduržemio jūros regionas, Kaukazas	98 000	9%
Artimieji Rytai, Viduržemio jūros regionas	96 000	
Kaukazas	2 000	
Azija	281 445	25%
Vidurio ir Pietvakarių Azija	198 295	
Vidurio ir Pietų Azija	34 400	
Pietryčių ir Rytų Azija	48 750	
Lotynų Amerika, Karibų ir Ramiojo vandenyno regionas	158 500	14%
Lotynų Amerika	34 500	
Karibų ir Ramiojo vandenyno regionas	124 000	
Civilinė sauga	28 061	3%
ES viduje	14 407	
Greito reagavimo parengiamieji veiksmai	6 846	
Už ES ribų	6 808	
Visame pasaulyje (pajėgumų stiprinimas, techninė pagalba, parama)	80 304	7%
IŠ VISO	1 114 860	100%

Skirtingai nei civilinės saugos atveju, ECHO GD paprastai neteikia tiesioginės humanitarinės pagalbos vietoje, bet įgyvendina savo įgaliojimus teikdamas finansavimą maždaug 200 **partnerių**, tarp kurių yra nevyriausybinų organizacijų, Jungtinių Tautų agentūrų, kitų tarptautinių organizacijų, pvz., Tarptautinis Raudonojo kryžiaus komitetas, Tarptautinė Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacija, ir ES valstybių narių specializuotų agentūrų.

ECHO GD svarbu turėti įvairių partnerių, nes tai jam padeda patenkinti didėjančius poreikius skirtingose pasaulio vietose, kur dažnai padėtis tampa vis sudėtingesnė. ECHO GD savo administruojamas dotacijas ir įnašus skiria atrinktiems geriausiems pasiūlymams, kuriais siekiama geriausiai patenkinti pažeidžiamiausių gyventojų poreikius. 2010 m. finansavimas ECHO GD partneriams paskirstytas taip: 50 proc. skirta NVO, 39 proc. – JT agentūroms, o 11 proc. – tarptautinėms organizacijoms.

Humanitarinėms organizacijoms tampa vis sunkiau **pasiekti pagalbos gavėjus**, pirmiausia dėl vyriausybių ir nevyriausybinių veikėjų, nepaisančių net pačios elementariausios tarptautinės humanitarinės teisės garantuojamos apsaugos, griežtinamų sąlygų teikti humanitarinę pagalbą, taip pat dėl saugumo suvaržymų. Vyriausybės (pvz., Šri Lankoje) vis labiau riboja humanitarinės pagalbos teikimą. Daugelyje konfliktų zonų (pvz., Kongo Demokratinėje Respublikoje, Somalyje, Sudane) humanitarinės pagalbos darbuotojai susiduria su ypatingai žiauriais kovos metodais, įskaitant prieš civilius gyventojus nukreiptus išpuolius ir dažną seksualinės prievartos kaip karo priemonės naudojimą. Daugėja išpuolių prieš humanitarinės pagalbos darbuotojus, įskaitant jų išvymą ir nužudymą. Pagalbos teikėjai turi suvokti, kad pavojus kyla ne tik humanitarinės pagalbos darbuotojų saugumui, bet ir jų teikiamam finansavimui ir infrastruktūrai. Kai kurios vyriausybės yra pasirengusios net kraštutiniams veiksams – konfiskuoti arba „pasiskolinti“ lėšas bei turtą ir (arba), iš humanitarinės pagalbos organizacijų atėmus turtą, jas išvartyti.

Humanitarinės ir civilinės saugos pagalbos politika

Politiniu lygiu į daugelį visa apimančių politikos klausimų, susijusių su humanitarine pagalba, atsižvelgiama 2007 m. **Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos** ir jo veiksmų plane. Konsensuso veiksmų plano laikotarpio vidurio peržiūra užbaigta 2010 m. rudenį⁴, ir joje patvirtinta didelė visų sričių veiksmų įgyvendinimo pažanga. Laikotarpio vidurio peržiūros rezultatai pateikiami http://ec.europa.eu/echo/policies/consensus_en.htm.

Didelę maisto stygiaus problemą tebeturėjo daug pažeidžiamų tautų – beveik 10 proc. iš beveik milijardo nepakankamai maisto turinčių žmonių pasaulyje. Kovo mėn. Komisija priėmė **Komunikatą dėl humanitarinės pagalbos maistu**⁵. Jame nustatyta ES humanitarinių veiksmų politikos programa, kuria siekiama sustiprinti pastangas išspręsti maisto stygiaus per humanitarines krizes problemą, ieškant tinkamiausio reagavimo priemonių rinkinio, siekiant teikti efektyviausią ir veiksmingiausią pagalbą maistu konkrečiomis humanitarinėmis aplinkybėmis.

Komisija taip pat pateikė pasiūlymus, kaip sustiprinti **ES gebėjimus reaguoti į nelaimes**. Komunikatu⁶ siekiama pagerinti veiksmų efektyvumą, nuoseklumą ir matomumą ES viduje ir

⁴ (COM(2010) 722), SEC(2010) 1505.

⁵ COM(2010) 126 (http://ec.europa.eu/echo/policies/food_assistance_en.htm).

⁶ COM(2010) 600 galutinis ir SEC(2010) 1243/1242, http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/georgieva/hot_topics/european_disaster_response_capacity_en.htm.

už jos ribų, remiantis pagrindiniais reagavimo komponentais, t. y. humanitarine pagalba ir civiline sauga, taip pat prireikus ir tinkamais atvejais kariuomenės parama. Haityje ir Pakistane įgyta patirtis, taip pat pastarosios stichinės nelaimės Europoje pakoreguos tolesnę pasiūlymų kryptį.

Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, siekia sukurti **Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusą (EVHAC)**⁷, kaip reikalaujama 214 straipsnio 5 dalyje. Komunikatas priimtas lapkričio mėn., siekiant suteikti galimybę Europos piliečiams prisidėti prie pagalbos veiksmų ir pabrėžti Europos vertybes, kaip antai **solidarumas** su žmonėmis, kuriems reikia pagalbos. Komunikate numatytų tikslų 2011 m. – *Europos savanoriškos veiklos metais* – bus siekiama įgyvendinant bandomuosius projektus ir rengiant teisės akto pasiūlymą dėl EVHAC sukūrimo.

Per 2010 m. atliktą specialią **Eurobarometro apklausą** dėl humanitarinės pagalbos paaiškėjo, kad ES piliečiai jaučia didelį solidarumą su konfliktų ir stichinių nelaimių aukomis už ES ribų. Aštuoni iš dešimties piliečių mano, kad ES svarbu finansuoti humanitarinę pagalbą už savo ribų.

Komisija remia **pasirengimo nelaimėms** veiksmus regionuose, kuriuose yra didelė stichinių nelaimių tikimybė, ir pagalbą vietos bendruomenei reaguoti greitai ir veiksmingai, kai nelaimė įvyksta, taip išsaugant daugybę gyvybių. Komisija toliau rėmė 2009 m. pradėtas DIPECHO programas ir naujas programas Pietų Afrikoje, Vidurio Azijoje, Pietryčių Azijoje ir Centrinėje Amerikoje. Pagalba pasirengti nelaimėms apima gerokai daugiau nei nustatyta DIPECHO veiksmų planuose, nes daugelyje svarbiausių humanitarinio finansavimo sprendimų kaip tikslas nustatomas pasirengimas nelaimei ar nelaimės poveikių mažinimas. Pagrindinė veikla yra susijusi su parama infrastruktūrai, informacinėmis kampanijomis ir visuomenės informuotumu, nedidelės apimties prevencine veikla, kartografavimu ir duomenų kompiuterizavimu, išankstinio perspėjimo sistemomis, švietimu, institucijų stiprinimu ir klimato kaitos veikla.

Pagal **civilinės saugos** įgaliojimus ECHO GD skatina ir paprastina 31 valstybės⁸, dalyvaujančios taikant civilinės saugos mechanizmą ir finansinę priemonę, tarpusavio bendradarbiavimą. Taip ketinama pagerinti sistemų, kuriomis siekiama užkirsti kelią stichinėms, technologinėms arba žmogaus sukeltoms nelaimėms Europoje ir nuo jų apsaugoti, veiksmingumą. Pavyzdžiui, 2010 m. Komisija išleido nacionaliniam nelaimių valdymui skirtas rizikos vertinimo ir nustatymo gaires, kurios parengtos kartu su nacionalinėmis valstybių narių institucijomis. Dabar tikimasi, kad valstybės narės toliau plėtos nacionalinius rizikos valdymo procesus ir tai darydamos pasinaudos šiomis gairėmis. Tai bus svarbus žingsnis siekiant pagerinti nelaimių rizikos valdymo kultūrą ES. Taikant civilinės saugos mechanizmą ir finansinę priemonę užtikrinama, kad žmonės, aplinka, nuosavybė ir kultūrinis paveldas įvykus nelaimėms būtų geriau apsaugoti. Pasirengimo nelaimėms srityje ES parama daugiausia dėmesio skiriama išankstinio perspėjimo sistemoms, moduliams ir civilinės saugos mechanizmo mokymo programai (2010 m. buvo apmokyta per 870 specialistų ir suteikta parama keturioms realiomis sąlygomis surengtoms pratyboms). Be to, Komisija skyrė finansinę paramą keliems bendradarbiavimo pasirengiant nelaimėms projektams (pvz.,

⁷ COM(2010) 683,
http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/georgieva/hot_topics/voluntary_humanitarian_en.htm.

⁸ 27 ES valstybės narės, Norvegija, Islandija, Lichtenšteinas ir Kroatija.

išankstinio perspėjimo sistemos pagerinimas 30 Europos šalių, išplečiant prognozuojamų laikotarpių trukmę iki penkių dienų ir įtraukiant įspėjimus apie liūtį ir potvynius).

Parama, grindžiama valstybių narių suteiktais ištekliais, teikiama ES viduje ir nelaimėms ištiktoms trečiosioms šalims, gavus atitinkamos šalies vyriausybės prašymą.